

Tajemství moří
Pět tisíc nových druhů včetně kraba „Yettiho“ objevili vědci za deset let ve světových mořích. Snímky a videa podivuhodných živočichů najdete na www.coml.org v sekci Image Gallery

Nejkrásnější kudička
Vědecké obrazy badatelů-umělců z celého světa, zobrazující krásu živočichů i chemických struktur, najdete na www.spiegel.de v sekci Fotostrecke

Malý dravec
Liberecká zoo slaví narození dalšího mláděte vzácného orlosupa bradatého rodičům Pištovi a Boženě. Záběry z hnízda můžete sledovat na videu na www.idnes.cz/orlosup.

NEPORUŠENÝ HROB Pohled do otevřeného sarkofágu na nedotčený pohřeb a mumii staroegyptského kněze

FOTO: MARTIN FROUZ

Příběh dávno zapomenuté hrobky kněze Neferinpu se píše za vydatné pomoci **ČESKÝCH EGYPTOLOGŮ** již několik let. Nyní se vědci snaží o rekonstrukci pravé podoby kněze.

Zapomenutá hrobka vydává tajemství

MIROSLAV BARTA

Osudy kněze Neferinpu, žijícího ve starém Egyptě ve 24. století před Kristem, dokazují, že egyptská poušť přes veškeré úsilí archeologů a nasazení nejmodernějších technologií úspěšně střeží mnoho z doposud neznámých stránek z historie lidské civilizace. My nyní jeden z těch tajů odkrýváme.

Magická brána

Hrobku a její kapli, určené k zádušnému kultu Neferinpu a dalších členů jeho rodiny, jsme objevili na pyramidovém poli v Abúsíru na jaře roku 2006.

Hrobka měřila 14 krát 9 metrů a ve východní nadzemní části obsahovala dlouhou chodbovou kapli. Šťastnou shodou okolností jsme v kapli odhalili spodní část takzvaných nepravých dveří, stylizované magické brány, která spojovala staré Egyptany se světem mrtvých na západ od nilského údolí.

Výzdoba unikátních vápencových dveří kromě Neferinpuova jména a idealizované postavy obsahovala i seznam jeho titulů.

1) Postupný proces skenování lebky ručním 3D skenerem; 2) Vít Novotný (vlevo) a Pavla Malá (vpravo); 3) Původní Neferinpuova lebka s podhlavničkou; 4) Nehotový model lebky – polymer, který se později vyběrou do bílé barvy; 5) Nedotčená pohřební komora s pohřební výbavou

FOTO: LUDVIK HEGRLÍK, MARTIN FROUZ

Díky tomu víme, že byl zaměstnán jako zádušní kněz v abúsírských pyramidových komplexech faraonů Neferirkarea a Niuserra. Byl i královským důvěrníkem, představeným soudní síně, knězem bohyně spravedlnosti Maat či knězem slunečního boha Rea. Kombinace jeho titulů ukazuje, že se u dvora těšil poměrně vysokému postavení.

Na západ od kultovní kaple se nachází šachta vedoucí do Neferinpuovy pohřební komory. Ta byla dobře ukryta na dně desetimetrové hluboké šachty a její vchod zakrývala zídka z vápencových bloků a nilských cihel. Poté, co jsme ji zdokumentovali a opatrně odstranili, otevřel se nám vstup do vlastní pohřební komory s půdorysem asi čtyři krát dva metry a vysoké necelých 1,30 metru.

Největší prostor zabíral obrovský vápencový sarkofág. Kolem něj byly rozmístěny předměty pohřební výbavy – deset pivních džbánů s pečeti, dřevěné kanopické skříňky se čtyřmi vápencovými schránkami na mumifikované vnitřnosti, pětasedmdesát vápenco-

vých nádobek na symbolické obětiny z pokrmů, nápojů, hovězího masa a kamenné čepelky.

Nedotčené tělo velmože

Největší překvapení obsahoval vlastní pohřeb v sarkofágu se špatně mumifikovaným a téměř zničeným tělem samotného Neferinpu a jeho osobními předměty.

Ležel natažený na zádech, hlavou k severu, podél levého boku měl dlouhou dřevěnou hůl zdobenou zlatými pásky, v levé ruce svíral žezlo che- rep, odznak vysokého postavení a autority, u levého ramene měl navíc krásnou dřevěnou podhlavničku a o něco níže alabastrovou nádobku původně obsahující vonný olej. Na krku mu visel zlatý náhrdelník. Jeho paže, hlava a zápěstí byly zdobeny náramky z fajánsových korálků, kterých jsme našli několik stovek.

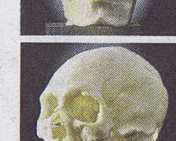
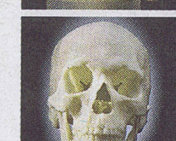
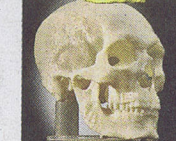
Podle předběžných závěrů našich antropologů Neferinpu zemřel ve věku kolem padesáti let – na tehdejšího Egyptana tedy dosáhl poměrně vysokého stáří.

Obraz lebky

Druhá etapa příběhu Neferinpu se odehrála na jaře roku 2009. Tehdy jsme dostali povolení Neferinpuovu lebku naskeno-

PROMĚNY LEBKY
Původní lebka egyptského kněze (vlevo), počítačový model a konečně fyzický model lebky Neferinpu

z částí, kam kamery nedohledly, doplnil počítačový program. Po vyčištění získaného obrazu od chyb se obě poloviny spojily.

Vytvoření lebky z virtuálního modelu probíhalo již doma – v laboratořích Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Výroba jednoho fyzického modelu trvala Vladimíru Brúnovi a Tomáši Hralovi přes osmdesát hodin. Najednou jsme před sebou měli skutečný trojrozměrný a naprosto věrný model Neferinpuovy hlavy.

Nyní se nacházíme v další etapě odkrývání tajemství staroegyptského kněze. Pomocí nejmodernějších metod antropologie a kriminalistiky se snažíme zrekonstruovat jeho skutečnou podobu. Během několika měsíců mu budeme moci pohlédnout do tváře. Vlastně tak nahlédneme i do dalších zákoutí minulosti jedné z nejvýznamnějších lidských civilizací.

Brzy bychom měli přinést i definitivní odpovědi na další otázky, které se k hrobce poji. Stále zůstávají neprozkoumané prostory v jejím podzemí. Nemůžeme tak vyloučit další velký objev na pyramidovém poli v Abúsíru.

Autor pracuje v Českém egyptologickém ústavu FF UK v Praze a Káhiře

Co se nabízí ke čtení

vybírá:
Eva Bobůrková
redaktorka
MF DNES

ESTETIKA

KAREL STIBRAL, ONDŘEJ DADĚJÍK, VLASTIMIL ZUSKA
Česká estetika přírody ve středoevropském kontextu

Moderní estetika do sebe nezahrnuje jen kulturu, módu, reklamu, architekturu, ale čím dál víc i krajinu, přírodu a životní prostředí. Ambicí autorů bylo vyplnit tuto mezeru – mimo jiné tím, že představují novější i starší přístupy o přírodní estetice – a rovněž významné české osobnosti, které se jí zabývají.

Vydalo nakladatelství Dokořan

MATEMATIKA

MICHAL KRÍŽEK, LAWRENCE SOMER, ALENA ŠOLCOVÁ
Kouzlo čísel

Od velkých objevů k aplikacím je podtitul další publikace, která má zájemcům o matematiku z řad poučených laiků přiblížit krásu teorie čísel. V knize se dozvíme například to, jak souvisí trojúhelníková čísla s bicím strojem pražského orloje, o jakou matematiku se opírá čínský kalendář či jak byla použita matematika při návrhu poselství mimozemským civilizacím.

Vydalo nakladatelství Academie, edice Galileo

EGYPTOLOGIE

MILOŠ MATULA
Achnaton a Nefertiti, faraoni Slunce

Zájem o vše, co se týkalo starověkého Egypta, který započal nad knihou o Tutanchamonovi, dovedl publicistu Miloše Matulu nejen k opakovaným návštěvám této země, ale dokonce i k napsání čtivé populárně-naučné knihy o neméně zajímavém a tajemném vládci Egypta, faraonu Achnatonovi, egyptské kosmogonii, faraonském úřadu i magii a astronomii ve starověkém Egyptě, které určovaly osud faraona i krásné Nefertiti.

Vydalo MM Production

SLOUPEK

co mě zaujal

Noví dinosaur S lebkami j potíž

Vědci našli nového dinosaura. Ten va by dneska neohromila. Dinosaur se stále rozrůstá a ro přibývají nové nálezy Argentiny či USA. O výjimečný zrovna te Ani ne tím, že paleo vyhrabali kosti z ut čtyři sta metrů od ná nického centra dinos národního parku. Al našli čtyři obří lebky zcela kompletní. Vš z Brigham Young U popisuje paleontolog Churea, jak mává ra ně rukama a křičí: „ lebky!“ Běžný čtená ani netuší, jaký je to Paleontologové těla skládají většinou z n pletních částí koster kostí, hlavu si obvyk úplně domyslet. Kor lebky se podařilo na u osmi ze 120 znám sauropodů!

Právě objevený a nepopsaný druh dinosa (s hlavou) dostal jméno Aabydosaurus mcintoshi. Jméno nejlépe dokládá dynamickou vědu j tologie.

Druhové jméno m je totiž počtou paleo govi Jacku McIntosha díky němuž padl v r velkých mýtus jména saurus. Zjistil totiž že poskládaný špatný kostra patří jinému než lebka. A tak lebka kamasurovi a z bro vznikl apatosaurus (ještěř“.)

Aspoň že v případě osaura si můžeme bý nabytou znalostí jisti

Eva B